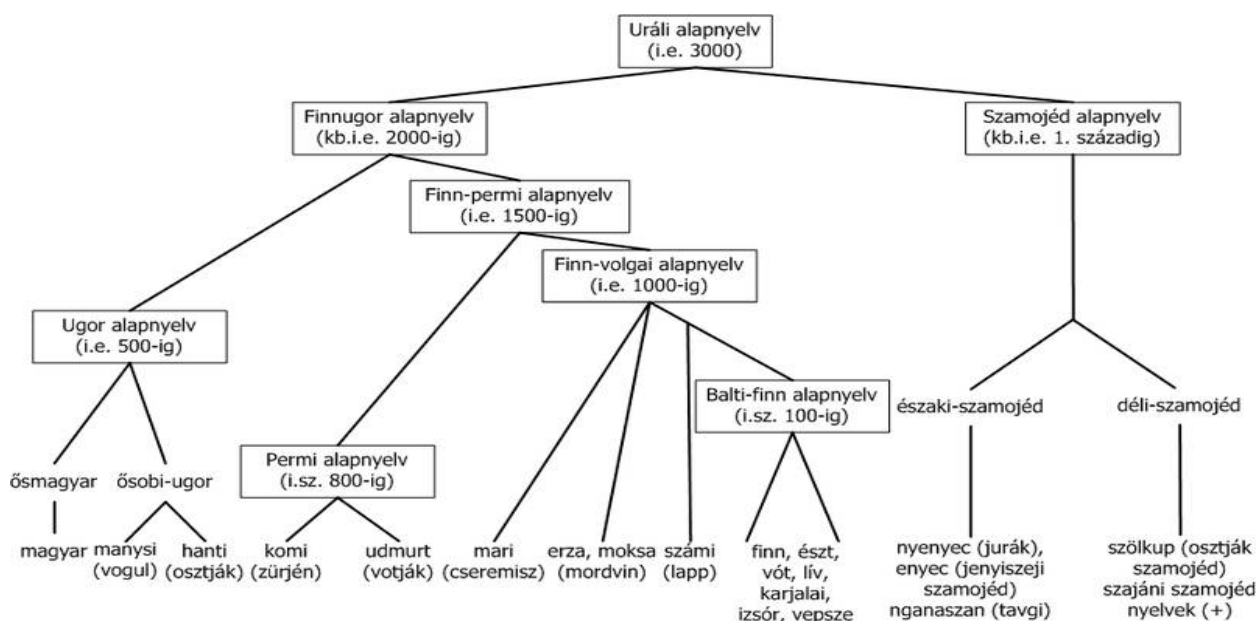

A FINN HELYE A VILÁG NYELVEI KÖZÖTT

1. AZ URÁLI NYELVCSALÁD TAGJA

2. AGGLUTINÁLÓ NYELV

<i>meg</i>	<i>veszt</i>	<i>eget</i>	<i>het</i>	<i>etlen</i>	<i>ség</i>
igekötő	tő	igeképző (gyakorító k.)	igeképző (ható képző)	melléknévképző (fosztóképző)	névszóképző (elvont képző)

– finn *käsittämättömyys* 'kezelhetetlenség'

<i>käsi</i>	<i>ttä</i>	<i>mättö</i>	<i>myys</i>
tő	igeképző	melléknévképző (fosztóképző)	névszóképző (elvont képző)

Az egyes grammatikai funkcióknak általában külön alaki kitevőjük van.

Az agglutináló nyelvek legfőbb tulajdonságai:

- hosszú szavak (hiszen ezek a nyelvek toldalékokat használnak, melyek közül a képzőkből több is kapcsolódhat egymáshoz);
- sok névszórag (például a magyarban 25, a finnben 15, szemben a flektáló nyelvek általában egy-hat ragot ismerő nyelveivel, ezek a nyelvek általában prepozícióikat használnak, pl. *házban*, fi. *talo-ssa* ~ ang. *in house*, ném. *in Haus*);
- névutók megléte (szemben a flektáló nyelvek prepozícióival, pl. *a ház előtt*, fi. *talon edessä* ~ ang. *in front a house*);
- birtokos személyragok megléte (szemben a flektáló nyelvek birtokos névmásaival, pl. *házam*, fi. *talo-ni* ~ ang. *my house*, ném. *mein Haus*);
- nem ismerik a nyelvtani nemeket.

A 2.–4. ismerv alapján elmondható, hogy az agglutináló nyelvek a szó mögött, jobbra építkeznek, míg a flektáló nyelvek általában a szó előtt, balra, pl. *ház-am-ban* ~ ang. *in my house*.

3. KIS NYELV-E A FINN?

Európa legnagyobb nyelvei (millió fő)

A szűk értelemben vett Európa nyelvei (de beszélők szerte a világon). Ezek nagyon viszonylagos adatok. Például az angol anyanyelvű beszélők száma az Encarta (2006) szerint 341 millió, az Ethnologue (2005) szerint 309 millió, az InLingua (1999) szerint 478 millió.

Az Encarta listája:

1. angol	341	11. román	26	21. katalán	6,6
2. spanyol	322	12. holland	22	22. finn	5,4
3. portugál	176	13. szerb-horv.	17	23. dán	5,3
4. orosz	167	14. magyar	13	24. szlovák	5,1
5. német	100	15. görög	12	25. norvég	5,1
6. francia	78	16. cseh	12		
7. olasz	60	17. svéd	10		
8. török	50	18. belorusz	10		
9. ukrán	47	19. bolgár	8,5		
10. lengyel	44	20. albán	7,6		

Ethnologue, 2108

(https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_languages_by_total_number_of_speakers):

1. spanyol **442**, 2. angol **378**, 3. portugál **223**, 4. orosz **154**, 5. török **79**, 6. francia **77**, 7. német **76**, 8. olasz **65**.

Nationalencyklopedin (2010):

1. spanyol **405**, 2. angol **360**, 3. portugál **215**, 4. orosz **155**, 5. német **95**, 6. francia **75**, 7. török **63**, 8. olasz **59**, 9. lengyel **40**, 10. ukrán **30**

4. Hogyan hangzik a finn nyelv?

– A finnben nagyon sok a magánhangzó, pl. *hääyöaie*, de ld. cseh *strč prst skrz krk* 'dugd le az ujjad a torkodon', lengyel *chrząszcz brzmi w trzcinie* [hzsönszcs bzsmi ftscsinje.] 'Bogár zümmög a nádasban.'

Hosszú szavak:

epäjärjestelmällistytämättömyydellänsäkään
järjestelmällistämättömyydellänsäkäänköhän
saippuakippokukkakivikkukoppikauppias
joulujuhlapöytälinakoriste
saippuakippokukkakivikkukoppikauppias
kumarreksituteskenteleentuvaishkollaismaisekkuudellisenneskenteluttelemattomammuuk-
sissansakaankopahan (102)

Nyelvtörök:

Ajaa hilja illalla sillalla.

Appilan pappilan apupapin papupata pankolla kiehuu ja kuohuu.

Ärrän kierrän ympäri orren, ässän pistän taskuun.

Hiljaa Hilja sanoi Hiljalle hiljaa niin hiljaa ettei Hilja kuullut miten hiljaa Hilja sanoi Hiljalle hiljaa.

Koko Kokko kokoo koko kokkoa koko kokolla, koko kokolla kokoo koko kokko koko kokkoa.

Minun mummuni muni minun mammani; minun mammani muni mut.

Mustan kissan pitkät, paksut posket.

Pappilan paksuposki piski pisti paksun papukeiton poskeensa.

Talo paloo sanoo Tauno Palo kun Tauno Palon talo paloo.

Vesihäisi sihihi hississä.